

Araştırma Makalesi / Research Article

İsveç'in Nato'ya Katılım Sürecinde Türkiye'nin Örgüt İmajı: Nato Söylemleri Üzerine Bir Analiz

Turkey's Organizational Image During Sweden's Accession to NATO: An Analysis of NATO Narratives

İlknur Şahin*

Özet

İzlenim, görünür olma, zihinsel algı gibi anlamlara gelen imaj kavramı günümüz dünyasında büyük önem taşımaktadır. İmaj birçok alana yayılan multidisipliner bir özelliğe sahiptir. Örgüt imajı bu alanlardan biridir. Özellikle artan rekabet ortamı hem ulusal hem de uluslararası örgütleri imaj sahibi olma ve farklılıklarını ön plana çıkarma konusunda tetiklemektedir. Bir örgütün sahip olduğu imaj onun için merkezi rol oynamaktadır. Bu nedenle örgütlerin iyi bir imaja sahip olması ve bu imajı hedef gruplara aktarması gerekmektedir. Öte yandan örgütün üyelerinin imajı da örgüt için oldukça önemlidir. Çünkü hedef grupların örgüt hakkında sahip olduğu bilgiler örgüte yönelik algıların ve izlenimlerin oluşmasına sağlamaktadır. Bu çalışma, İsveç'in NATO'ya üyelik sürecinde Türkiye'nin örgüt içerisindeki imajını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu süreçte NATO ve İsveç'in Türkiye'nin isteklerine karşı tutumları Türkiye'nin örgüt içerisindeki imajına vurgu yapmaktadır. Çalışma İsveç'in NATO üyeliği için başvuruda bulunduğu 18 Mayıs 2022 ile başvurusunun kabul edildiği 7 Mart 2024 tarihlerini kapsamaktadır. Bu tarih aralığında NATO'nun resmî web sitesinde doküman analizi yapılmıştır. NATO'nun İsveç ve Türkiye ile ilgili açıklamalarından elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu bağlamda, NATO'nun Türkiye'ye yönelik resmî açıklamalarında yer verdiği ifadelerden yola çıkarak Türkiye'nin NATO içerisindeki güçlü bir müttefik olarak algılandığı, diplomatik süreçlerde aktif rol oynadığı ve karar alma süreçlerinde etkili olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak bu çalışma, Türkiye'nin uluslararası bir örgüt içerisindeki imajını değerlendirmek açısından önemli bir katkı sunmaktadır. Araştırmanın sonuçları, Türkiye'nin NATO içindeki rolünü anlamak ve bu rolün örgütün genel stratejik hedeflerine olan etkisini irdelemek için bir çerçeve sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: İmaj, Örgüt, Örgüt İmajı, NATO, Türkiye

Abstract

The concept of image, which means impression, visibility, mental perception, is of great importance in today's world. Image has a multidisciplinary feature that spreads to many fields. Organisation image is one of these fields. Especially the increasing competitive environment triggers both national and international organisations to have an image and to highlight their differences. The image of an organisation plays a central role for it. Therefore, organisations need to have a good image and convey this image to target groups. On the other hand, the image of the members of the organisation is also very important for the organisation. Because the information that the target groups have about the organisation helps the formation of perceptions and impressions towards the organisation. This study aims to examine the image of Turkey within the organisation during Sweden's NATO membership process. In this process, the attitudes of NATO and Sweden towards Turkey's demands emphasise Turkey's image within the organisation. The study covers the period between 18 May 2022, when Sweden applied for NATO membership, and 7 March 2024, when its application was accepted. During this period, a document analysis was conducted on NATO's official website. The data obtained from NATO's statements on Sweden and Turkey were analysed by content analysis method. In this context, based on the statements made by NATO in its official statements towards Turkey, it has been determined that Turkey is perceived as a strong ally in NATO, plays an active role in diplomatic processes and is influential in decision-making processes. As a result, this study makes an important contribution in terms of evaluating Turkey's image within an international organisation. The results

* Öğr. Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Niksar Meslek Yüksekokulu, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Programı, İlknur.patan@gop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6534-6892.

of the study aim to provide a framework for understanding Turkey's role in NATO and its impact on the overall strategic objectives of the organisation.

Keywords: *Image, Organization, Organization image, NATO, Turkey,*

GİRİŞ

Çok sayıda üyeye sahip olan uluslararası örgütler, üyeleri arasında siyasi, ekonomik, kültürel, toplumsal ve askeri iş birliğini güçlendiren yapılardır. Uluslararası örgütler aynı zamanda üyelerin ulusal ve uluslararası imajlarını şekillendiren önemli bir platform konumundadır. Örgüt içerisinde üyelerin imajını etkileyen pek çok unsur bulunmaktadır. Örgüt içerisinde üyelerin imajı; hem örgütün genel misyon ve vizyonu ile uyumlu olmalarına hem de her bir üyenin sahip olduğu bireysel politika, diplomatik ilişki ve iletişim stratejilerine bağlı olarak şekillenmektedir. Üyelerin örgüt içerisinde sahip olduğu imaj sadece örgütün iç dinamikleri üzerinde etkili değildir. Aynı zamanda örgüt üyelerinin dış aktörler nezdinde nasıl algılandığı ile de ilişkilidir. Özellikle NATO gibi askeri, siyasi ve toplumsal iş birliğinin ön planda olduğu uluslararası örgütlerde kolektif güven ve dayanışma anlayışı çerçevesinde üyelerin sergilediği tutumlar örgütün bütüncül kimliğini ve kamuoyu algılarını da belirgin bir şekilde etkilemektedir. NATO'ya 1949 yılından itibaren üye olan Türkiye'nin, bölgesel politikaları, örgütün ortak değerleri ile uyumlu bir şekilde hareket etme çabası örgüt içerisindeki imajı açısından incelenmeye değer bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu neden yapılan çalışma da öncelikle imaj ve örgüt imajı kavramı ele alınmış olup sonrasında NATO'nun tarihsel serüveni, Türkiye'nin NATO ile olan ilişkileri ve son olarak NATO'da yaşanan günümüz gelişmelerine değinilmiştir. Çalışmanın analiz bölümünde ise NATO söylemlerinden yola çıkılarak içerik analizi yapılmıştır.

Yaygın bir kullanım alanına sahip olan imaj kavramı özellikle pazarlama, reklamcılık ve halkla ilişkiler alanında çok sık kullanılmaktadır. Dolayısıyla literatür incelendiğinde pek çok imaj tanımına ulaşılmaktadır. Bu tanımları şu şekilde aktarmak mümkündür:

- Köken olarak Fransızca “image” kelimesinden dilimize geçen imaj kavramı Türk Dil Kurumu sözlüğünde “imge, görünüşü değiştirmek, kişilerde başka türlü izlenim bırakacak biçimde davranmak” gibi anlamlara karşılık gelmektedir (TDK, 2023).
- Bir kişinin ya da varlığın başkalarının zihinlerinde bıraktığı izlenimlerin toplamıdır. İmaj kavramı bir kişiye, ürüne, ülkeye, örgüte uygulanabilmektedir. İmaj aynı zamanda bir şeyleri algılama biçimindeki en etkili yöntem olarak bilinmektedir (Dichter, 1985, s. 75).

- İmaj, bireylerin bir nesneye, bir kişiye veya bir organizasyona yönelik sahip olduğu inançları, tutumları, stereotipleri, fikirleri, davranışları ve izlenimleri içermektedir (Kotler & Andreasen, 2008).
- İmaj, bir nesnenin bilinen ve insanların tanımlayıp ezberleyebildiği yönlerinin bir anlamlar dizisi olarak aktarılmasıdır (Dowling, 1986).
- Bir kişinin, ürünün ya da örgütün tanıtılmasında ve topluma benimsetilmesinde imaj önemli bir unsurdur. İmaj hedef kitle nezdinde bahsi geçen oluşumların algılanmasını ve resmedilmesini aktarmaktadır (Bülbül, 2004, s. 8).

İmaj ile ilgili literatürde yer alan tanımları çoğaltmak mümkündür. Çünkü her disiplin imaj kavramını kendi alanına hizmet edecek şekilde tanımlamaktadır. Tanımlar incelendiğinde, zihinde oluşan algı, inanç ve tutumların şekillenmesinin yanı sıra bir kişinin, örgütün, ülkenin tanıtılmasında, olumlu izlenimlerin oluşmasında imajın etkisine vurgu yapılmaktadır. Ayrıca bu kavram imge, izlenim ve görüntü gibi terimlerle birlikte kullanılmaktadır.

Örgütler topluma hizmet etmek için oluşturulan sosyal yapılardır. Örgütler varlık sürdürdüğü toplumlarda kendisi ile ilgili izlenimleri çeşitli yollarla hedef kitlelere aktarmaktadır. Örgütler aynı zamanda hedef kitlelerin inanç ve tutumlarını öğrenmek istemektedir. Bu istek doğrultusunda yapılan çalışmalar yeni bir alan olan örgüt imajı kavramının oluşmasına zemin hazırlamıştır. Paydaşların görüşlerinin önemsendiği ve bu çerçevede örgütsel politikaların belirlendiği örgüt imajı ile ilgili literatürde yer alan tanımlardan bir kısmı aşağıdaki gibi aktarılmaktadır:

- Örgüt imajı, bir organizasyonun faaliyetlerine ilişkin çeşitli hedef grupların algılarını belirleyen örgütsel sinyallerin bir fonksiyonudur (Riordan vd.,1997, s. 401)
- Örgütsel imaj, hedef kitlelerin örgüte yönelik sahip oldukları bilgi, tutum ve davranışlarından etkilenen, esnek ve değişen bir yapıdır (Williams & Moffitt, 1997).
- Örgütsel imaj, insanların bir örgüt hakkında sahip olduğu tüm deneyimlerin, izlenimlerin, inançların, duyguların ve bilgilerin net sonucu olarak tanımlanmaktadır (Worcester, 2015, s. 578).

Örgütsel imajlar yapısı gereği çok boyutludur ve örgütlerin etkileşim içerisinde olduğu grupların izlenimleri doğrultusunda şekillenmektedir. İmaj, örgütün oluşturmak istediği imaj ve hedef grupların algıladığı imaj olarak değişkenlik göstermektedir. Bazen hedef gruplar örgütün belirlediği imajlardan farklı imaj algıları oluşturabilmektedir. Buna göre örgüt imajı

hedef kitlenin örgüt hakkında sahip olduğu izlenimler ve örgütlerin hedef kitlelere iletmek istediği mesajlar olarak konumlandırılmaktadır (Carroll, 2008, s. 1).

Örgüt imajı sürekli olarak gelişim göstermektedir. Bu gelişim sürecinde örgütlerin medyada, bireysel ya da grup algılarında, kurumsal iletişim ağında yer alması gerekmektedir. Çünkü kuruluşlar genellikle imajlarını denetlemektedir. Örgüt tarafından yapılan bu denetlemelerin amacı hedef kitleler nezdinde imajın takibini yapmak ve hangi faktörlerden etkilendiğini dikkatlice belirlemektir (Lievens, 2017, s. 2).

Örgüt imajını, sahip olunan anlık resimler olarak değerlendirmek mümkündür. Çünkü imajlar dinamik yapıdadır. Değişkenlik göstermektedir. Örgütlerin temel amaçlarından birisi de paydaşlarına doğru ve olumlu bir imaj yansıtmaktır. Örgütsel imajlar iyi tasarlanmış iletişim çalışmaları ile şekillenip hızla yaygınlaştırılmaktadır (Gray & Balmer, 1998, s. 697).

Hedef kitlenin kanaatlerinin toplamı (Bülbül, 2004, s. 8) olarak da aktarılan imaj kavramında uyumun sağlanmasına özen gösterilmelidir. İmaj oluşturulurken öncelikle imaja konu olacak örgütü iyi tanımamız gerekmektedir. Örgüt ya da organizasyon ile ilişkilendirilmeyen imajlar örgütlere yönelik olumlu izlenimleri yok etmektedir (Dichter, 1985). Bir imajın kalıcı olabilmesi için gerçeğe ve esasen örgüt içerisinde işleyen genel politikalara dayanması gerekmektedir. İyi bir imaj geliştirmek uzun yıllar alsın da imajın yitirilmesi saniyeler içerisinde gerçekleşmektedir (Kennedy, 1977, s. 124). Güçlü bir imaj kamuoyu nezdinde örgütlere büyük avantajlar sağlamaktadır (Gray & Balmer, 1998, s. 698). Bireyler olumlu imaja sahip olan örgütlere üye olmak istemekte, örgütün politikaları ile kendi görüşlerini ilişkilendirmekte ve onu diğer örgütlerden ayrı bir yerde konumlandırmaktadır.

NATO ve Tarihsel Serüveni

İnsanlık tarihi boyunca büyük yıkımlara yol açan dünya savaşları, sınırların değişmesi, kimyasal silahların kullanılması, can kayıplarının yaşanması, ekonomik bunalım ve altyapı sorunları gibi birçok konuda ülkeleri olumsuz etkilemiştir. Dünya savaşlarının sonuçlarının bütün ülkeleri etkilemesi birbirinden farklı görüşlere sahip olan devletleri bir araya getirerek ittifak kurmasına zemin hazırlamıştır.

Almanya'nın savaştan mağlup çıkması ve İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile birlikte yeni dünya düzenini sağlama görevi güçlü devletlere bırakılmıştır. İngiltere, Sovyet Rusya ve ABD yeni dünya düzeni ile ilgili kurgular oluşturmuştur. Tasarlanan bu yeni dünya düzeni üzerinde yaşanan görüş ayrılıkları iş birliği içerisinde olan ülkelerin çıkarlarının çatışmasına ve iş birliğinin bozulması sebep olmuştur.

İkinci Dünya Savaşı birçok alana yayılmış olsa da savaşın büyük çoğunluğunun Avrupa topraklarında geçmesi, Avrupa devletlerinin güç kaybı yaşamasına sebep olmuştur. Bu süreçte güç dengelerinin Sovyet Rusya'nın lehine değişmesi bir anda Sovyet Rusya'yı Avrupa'nın en güçlü devleti konumuna getirmiştir. Sovyet Rusya, Avrupa'da kendisine karşı koyacak bir gücün bulunmamasını fırsat bilerek yayılmacı bir politika izlemiş ve hakimiyetini Avrupa'nın doğusuna kadar genişletmiştir. Bu durum Sovyet Rusya'ya karşı önlem alınması gerekliliğini bir kez daha göstermiştir. Sovyet Rusya'nın yayılmacı politikası ve yarattığı büyük tehdit Avrupa devletleri kadar ABD'yi de rahatsız etmiştir. Yaşanan gelişmeler sonucunda Avrupa Devletleri ve ABD ortaya çıkan bu güvenlik krizini aşmak için iş birliği yapmıştır (Peksarı, 2007: 1). Bu iş birliği NATO örgütünün kurulması ile resmileşmiştir. ABD, hem Sovyet Rusya'nın tek başına süper güç olmasını engelleme hem de Avrupa ülkelerinin güvenliğini sağlamayı kendisine misyon edinmiştir. NATO'nun kurulmasını hızlandıran gelişmeler aşağıdaki gibi aktarılmaktadır (Sander, 1984; Armaoğlu, 2001, s. 229; Doğan, 2005, s. 72; Collins, 2011, s. 2):

- Çekoslovakya Komünist Partisi'nin Sovyet Rusya'nın desteğini alarak askeri darbe ile ülke yönetimini ele geçirmesi (Prag Darbesi)
- Bu gelişmeleri takiben İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg arasında imzalanan Brüksel Antlaşması ile Batı Avrupa Birliği'nin kurulması
- Müttefiklerin İkinci Dünya Savaşı'nda Almanya'nın işgaline uğradığı için güç kayıpları yaşaması ve güçlü bir devlete ihtiyaç duyması
- ABD'nin ittifakta yer almasının askeri ve ekonomik bir güç kaynağı oluşturması
- Berlin Buhranı
- Vandenberg Kararı

ABD, Avrupa ülkelerinin güvenliğini korumak ve onları desteklemek için ekonomik yardım paketi içeren Marshall Planı ve Truman Doktrini'ni uygulamaya koymuştur. Ancak Sovyet Rusya yayılmasına karşı alınan tedbirlerin en etkili NATO'dur (Armaoğlu, 2001, s. 229). Truman Doktrini ve Marshall Planı'nın ekonomik açıdan yaptığı yardımı NATO ittifakı, askerî açıdan yapmıştır (Collins, 2011, s. 3; Kennedy, 1990, ss. 450-451).

1947 ve 1949 yılları arasında ABD, Kanada ve Avrupa devletleri arasındaki ilişkiler hız kazanmıştır. Yapılan müzakereler sonucunda Avrupa ve Kuzey Amerika arasında karşılıklı güvenlik teminatı ve ortaklığa dayanan bir örgüt oluşturulmasına karar verilmiştir. Danimarka, İzlanda, İtalya, Norveç ve Portekiz, Brüksel Anlaşması (İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg) güçleri tarafından bu sürece katılmaları için davet edilmiştir. Bu müzakereler,

Nisan 1949'da Washington Antlaşması'nın imzalanmasıyla sonuçlanmıştır. Buna göre ABD ve Kanada'nın da katılımıyla 12 ülke arasında iş birliğine dayalı ortak bir güvenlik sistemi oluşturulmuştur. Bu örgüte NATO yani Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü ismi verilmiştir (Diriöz, 2015, s. 654; NATO, 1998, s. 26).

NATO oluşumu ile ilgili birçok yaygın görüş hakimdir. Bu görüşlere bakıldığında NATO; “toplu savunma örgütü, demokrasiler ittifakı, güvenlik topluluğu ve Avrupa güvenlik örgütü” olarak tanımlanmaktadır (Collins, 2011, s. 1). NATO'nun genel amacı üye ülkelerin özgürlüklerini siyasi ve askeri yollarla korumak, ortak değerlere dayalı adil ve kalıcı bir barış düzeninin kurulması için çalışmaktadır. İttifaka üye olan ülkelerden birisi yaşadığı güvenlik sorunları ile başa çıkma konusunda yalnız bırakılmayacak ve üye ülkeler desteklerini gösterecektir (NATO, 1998, s. 23).

NATO'nun 1949-1999 yılları arasındaki tarihsel serüvenini dört aşamada incelemek mümkündür (Doğan, 2005, s. 71):

1. 1949-1962 arası dönem: Örgütün gelişim aşamasında olduğu ilk dönem iki blok arasında gerginliklerin yaşanmasına sebep olmuştur. Kore Savaşı'nda yaşanan gelişmeler dünyayı tehdit eden güvenlik krizinin sadece politik değil aynı zamanda askeri nitelikte olduğunu göstermiştir. Bu durum Kuzey Atlantik Antlaşması'nın Kuzey Atlantik Örgütü'ne dönüşmesini sağlamıştır. Örgüt çalışmalarında düzenli bir mücadeleyi benimsemiş ve nükleer silahlanma öncelik olmuştur.
2. 1963-1969 arası dönem: İki blok arasında soğuk savaşın getirisi ile yumuşamanın başladığı dönemdir. Küba Krizi, ABD ve Sovyet Rusya arasında oluşabilecek bir savaşın nükleer boyutta olacağı ve büyük bir yıkım yaratacağını göstermiştir. Bu yüzden NATO yumuşama stratejisini bir amaç olarak belirlemiştir.
3. 1970-1984 arası dönem: ikinci dönemde yaşanan yumuşama stratejisi devam etmiş 1975 yılında Helsinki Nihai Senedinin imzalanması ile Avrupa güvenlik rejimi oluşmuştur.
4. 1985-1999 arası dönem: Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla birlikte Doğu Bloku dağılmış ve NATO'nun çalışmalarında hem amaçsal hem de araçsal değişiklikler yaşanmıştır. Sovyet Rusya tehdidinin ortadan kalkması ile birlikte NATO çalışmaları terörizm, etnik köken çatışmaları, ülkelerin siyasal süreçlerinde yaşanan sorunları ele almaya başlamıştır.

NATO ve Türkiye İlişkileri

Türkiye, İkinci Dünya Savaşı başladığında tarafsızlık politikası benimsemiştir. 1930'lardan sonra tarafsızlık politikasının kendisini yalnızlaştıracağına farkına varan Türkiye yaşanan gelişmeleri takiben bir taraf seçmek zorunda kalmıştır. Türkiye, Sovyet Rusya'nın yayılmacı politikasının bir hedefi olduğunun farkındadır. Çünkü Türkiye'nin stratejik konumu çağlar boyunca Rusya için cezbedici bir unsur olmuştur. Bu nedenle Türkiye, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Sovyet tehdidine karşı batı ülkeleri ile yakınlaşmış özellikle ABD ile ilişkileri geliştirmek istemiştir (Akkaya, 2012, s. 1). Truman Doktrini ve Marshall Planı uygulamaya geçmeden önce Türkiye, Sovyet Rusya tehdidi ile tek başına mücadele etmek zorunda kalmıştır (Erdem, 2018, s. 308). Sovyet Rusya tehdidinin farkında olan ABD, Truman Doktrini ile Yunanistan ve Türkiye'ye 400 milyon dolarlık askeri ve ekonomik yardımda bulunmuştur. Truman Doktrini Türkiye-ABD ilişkileri için dönüm noktası olmuştur. ABD bu yardım politikası ile hem Türkiye'yi Sovyet Rusya tehdidine karşı korumuş hem de Türkiye'nin stratejik konumunu NATO'nun lehine kullanmak için adım atmıştır (Tüter 2015, s. 163).

Türkiye'nin NATO üyeliği Sovyet Rusya'dan gelen saldırıları önlemek ve güvenlik krizini çözmek için önemlidir (Yüceer, 2002, ss. 77-78) ancak Türkiye'nin NATO'ya üye olmasını yalnızca Sovyet Rusya tehdidine bağlamak doğru değildir. Türkiye çok partili hayata geçiş denemelerini gerçekleştirdiği ve aynı zamanda ekonomik kalkınmaya ihtiyaç duyduğu bir dönemde NATO'ya üye olmayı “Modern Türkiye” için önemli görmektedir (Sander, 1996, s. 239).

Bir yandan bu gelişmeler yaşanırken öte yandan Türkiye kurulan Batı Bloku ve savunma sisteminde yer almak için başvurularda bulunmaktadır. Türkiye, 1950 yılında NATO'ya üye olmak için başvuru yapmıştır. Bu isteği başka İngiltere olmak üzere diğer NATO üyeleri tarafından kabul edilmemiştir. NATO'ya üye olma konusunda ısrarcı olan Türkiye ikinci başvurusunu 1 Ağustos 1950 tarihinde yapmıştır. Yunanistan ile birlikte yaptığı bu başvuruda reddedilmiştir (Uçarol: 1995, ss. 727-730). Ancak Kore savaşı dengelerin değişmesinde etkili olmuştur.

25 Haziran 1950 tarihinde Kuzey Kore birliklerinin, Güney Kore'ye saldırması Kore Savaşı'nı başlatmıştır. Bu olay karşısında ABD'nin girişimleri sonucunda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi toplanmıştır. Kuzey Kore'nin barış ortamını bozduğu gerekçesi ile Güney Kore topraklarından geri çekilmesi istenmiştir. Kuzey Kore'nin bu karara uymaması sonucu Birleşmiş Milletler bölgede barış ve güvenliği sağlamak amacıyla Güney Kore'ye gerekli yardımın yapılması için çağrıda bulunmuştur (Uçarol: 1995, s. 727). Birleşmiş Milletler' in

aldığı bu karar birçok ülke tarafından desteklenmiştir (Çakır & Chasnouski, 2020, s. 66). Türkiye’de Güney Kore’ye yardım göndermek isteyen 17 ülke arasında yer almıştır. Ayrıca Türkiye, ABD’den sonra Güney Kore’ye asker gönderen ilk devlettir (Uçarol: 1995, s. 729). 25 Temmuz 1950’de Türkiye 4500 kişiden oluşan Türk savaş birliğini Güney Kore’ye göndermiş ve orada büyük kayıplar vermiştir (Uçarol: 1995, s. 728). Bu gelişmelerle birlikte Türkiye, 27 yıllık Cumhuriyet tarihinde ilk defa yurt dışına ve yabancı bir ülkeye askeri yardım göndererek fiilen savaşa dahil olmuştur (Uçarol: 1995, s. 729; Çakır & Chasnouski, 2020, s. 66).

Kore Savaşı Türkiye’nin NATO’ya üye olma sürecini hızlandırmıştır. Türkiye’nin NATO üyesi olmasına karşı çıkan ülkeler bu gelişmelerden sonra daha ılımlı bir tutum sergilemiştir. Ancak üyelik sürecinde etkili olan ABD’nin olumlu tutumu olmuştur (Oğuzlu, 2013, s. 3). Sonuç olarak 15 Eylül 1951 tarihinde Ottawa’da bir araya gelen NATO konseyi, Türkiye ve Yunanistan’ın üye olarak davet edilmesine karar vermiştir. 22 Ekim 1951’de Londra’da NATO merkezinde Türkiye ve Yunanistan’ın üyeliğini kapsayan bir protokol imzalanmıştır. 1952 tarihinde Türkiye ve Yunanistan resmen NATO üyesi olarak tanınmıştır (Uçarol: 1995, s. 730; Efe, 2019, s. 607).

1952 yılından itibaren NATO üyesi olan Türkiye, ABD ordusundan sonra NATO örgütünün en büyük ve güçlü ikinci ordusuna sahiptir (Çakır & Chasnouski, 2020, s. 63). NATO için Türkiye’nin jeopolitik, jeolojik, jeo-ekonomik ve jeo-kültürel açıdan önemi büyüktür. Bir yandan Asya ve Avrupa arasında köprü oluşturması diğer yandan Akdeniz kıyıları boyunca Afrika ve Orta Doğu’ya yakınlığı Türkiye’nin üç kıtada önemli bir transit geçit noktası olmasını sağlamıştır (Gönül, 2010, s.16).

NATO ve Günümüz Gelişmeleri

NATO’nun rolü ve amacı Soğuk Savaş döneminde Sovyet Rusya tehdidi çerçevesinde tanımlanmıştır (NATO, 2004, s. 8). 1991’de Sovyet Rusya’nın dağılması ve Varşova Paktı’nın etkisini yitirmesi NATO için dönüm noktası olmuştur. Sovyet Rusya tehdidinin ortadan kalması askeri alanda savunma ve iş birliği örgütü olan NATO’nun sürdürülebilirliği ile ilgili tartışmaları başlatmıştır.

Avrupa’da askeri istila olasılığı ortadan kalkmış barış ve güvenliğin sağlanması NATO’nun iş birliğini devam ettirmesi gerektiği düşünülmektedir (NATO, 2004, ss. 8-9). Ancak bunun için NATO’nun stratejilerinde birtakım düzenlemeler yapması gerekmektedir. 1991 yılında yapılan Roma Zirvesi, NATO’nun yeni misyonu için oldukça büyük öneme sahiptir. Bu zirve ile birlikte NATO, Soğuk Savaş sonrası süreçte izleyeceği güvenlik

stratejilerini ve temel politikalarını şekillendirmiştir. Bölgesel dini ve etnik çatışmalar, insan hakları ihlalleri, terörizm, nükleer silahlanma ve enerji güvenliği konuları ön plana çıkmaya başlamıştır. Özellikle ABD’de yaşanan 11 Eylül saldırıları sonucunda terör ile mücadele NATO’nun ilgilendiği öncelikli konular arasında yer almıştır (Yiğittepe, 2017, ss. 347-348).

Günümüzde 31 üyesi bulunan NATO örgütünde 12 ülke kurucu üye konumundadır. NATO’nun genişlemesi Yunanistan ve Türkiye’nin 1952’de örgüte katılmasıyla başlamıştır. Daha sonra bu süreci 1955 Almanya, 1982 İspanya, Çekya, Macaristan, 1999 Polonya, Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Romanya, Slovakya, 2004 Slovenya, Arnavutluk, 2009 Hırvatistan, 2017 Karadağ ve 2020 Kuzey Makedonya’nın üyeliği takip etmiştir. NATO’nun son üyeleri ise uzun süren diplomatik görüşmeler sonucu örgüte katılan Finlandiya ve İsveç’tir (Torlak, 2022, s. 26).

Tablo 1. NATO Üyeleri

Belçika (1949) Danimarka (1949) Fransa (1949) İzlanda (1949) ABD (1949) İngiltere (1949) Kanada (1949) Lüksemburg (1949) İtalya (1949) Norveç (1949) Hollanda (1949) Portekiz (1949)	Çekya (1999) Macaristan (1999) Polonya (1999)
	Bulgaristan (2004) Letonya (2004) Estonya (2004) Litvanya (2004) Romanya (2004) Slovenya (2004) Slovakya (2004)
Türkiye (1952) Yunanistan (1952)	Hırvatistan (2009) Arnavutluk (2009)
Almanya (1955)	Karadağ (2017)
	Kuzey Makedonya (2020)
İspanya (1982)	Finlandiya (2023)
	İsveç (2024)

Yakın dönemde Rusya’nın Ukrayna’da başlatmış olduğu savaş NATO’ya duyulan ihtiyacı bir kez daha vurgulamıştır. Rusya’nın komşusu olan İsveç ve Finlandiya güvenlikleri için endişe duymuş ve NATO’ya üyelik başvurusunda bulunmuştur. Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan savaşın diğer bir önemi Türkiye’nin jeopolitik konumunun yeniden gündeme gelmesidir. Çünkü olası bir müdahalede Türkiye üs konumunda bulunmaktadır. Aynı zamanda

Türkiye'nin ABD'den sonra NATO'nun ikinci büyük ordusuna sahip olması yeni üyelik başvurularında görüşlerinin önemini vurgulamıştır (Ertuğral, 2022, ss. 9-10).

Türkiye, İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine sıcak bakmamıştır. Bu konuda Finlandiya için aşılabilir engeller bulunsa da özellikle İsveç'e karşı daha katı bir tutum sergilenmektedir. Türkiye tarafından İsveç'in NATO üyeliğinin veto edilmesinde İsveç'in çok sayıda Kürt kökenli milletvekiline sahip olması ve terör örgütlerine (PKK-YPG) destek olduğunun bilinmesi etkili olmuştur. Türkiye'nin bu kararı almasındaki en büyük etken kendi iç güvenliğini korumak istemesidir. Ancak ABD, İsveç ve Finlandiya'nın üyeliğinin NATO'ya güç katacağını düşünmektedir (Ertuğral, 2022, ss. 9-10). Çünkü Finlandiya ve İsveç Rusya ile komşudur. Finlandiya, Rusya ile yaklaşık 1300 kilometrelik kara sınırına sahiptir. (Torlak, 2022, s. 27). Aynı zamanda iki ülkenin örgüte üye olması halinde NATO'ya Rusya'ya karşı savunma yapmak için kara, deniz ve hava sahasında Baltık Deniz'i boyunca 7.818 kilometrelik kıyı şeridi kazandıracaktır. Böylece Rusya'nın Baltık Deniz'inde askeri operasyon yürütme kabiliyetinin azalacağı düşünülmektedir (Alberque & Schreer, 2022, ss. 68). Bu gerekçeler çerçevesinde Türkiye'nin aktif rol aldığı Finlandiya'nın NATO üyeliği ile ilgili görüşmeler 2022 yılında başlamış olup Finlandiya alınan karar sonucunda 2023 yılında NATO'nun 31. üyesi olmuştur. İsveç ise yapılan diplomatik görüşmeler sonrasında 2024 yılında NATO'nun 32. üyesi olmuştur.

Son dönemde yaşanan gelişmeler incelendiğinde NATO gerek Rusya ve Ukrayna ile gerekse NATO'ya üye olmayan diğer ülkeler ile iş birliğini geliştirmek için faaliyet göstermektedir. Bu hususta ittifak yeni dünya düzeninde etkili olmak ve değişen güvenlik anlayışında başarı elde etmek için yeni üyelere ve yeni ortaklıklara ihtiyaç duymuştur (NATO, 2004, s. 3).

YÖNTEM

Araştırmanın Konusu ve Amacı: Uluslararası oluşumlarda yer alan ülkelerin örgüt içerisindeki imajları oldukça önemlidir. Bu çalışmada uzun yıllardır NATO'nun güçlü bir üyesi konumunda bulunan Türkiye'nin, İsveç için yapılan diplomatik görüşmeler sırasında NATO nezdindeki imajının incelenmesi amaçlanmaktadır. Çünkü Türkiye, diplomatik ilişkiler, siyasi ve stratejik anlayış, terörle mücadele ve güvenlik endişeleri kapsamında İsveç'in NATO üyesi olmasını istememektedir. Bu durumda NATO'nun Türkiye'nin isteklerine karşı tutumları ve söylemleri, Türkiye'nin NATO içerisindeki imajını göstermektedir.

Araştırmanın Özgünlüğü ve Önemi: Araştırma, İsveç'in NATO'ya üyelik sürecinin kritik bir dönemine (2022-2024) odaklanmaktadır. Türkiye, İsveç'in NATO üyeliğini veto etmektedir. Ancak NATO diplomatik gerekçeler sebebi ile bu ortaklığa sıcak bakmaktadır. Türkiye'nin NATO ile karşıt görüşe sahip olması alınan kararlarda Türkiye'nin imajının ve NATO özelinde konumunun belirlenmesi açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda yapılan çalışma, NATO'nun resmi kanallar aracılığı ile yaptığı açıklamalar ülkelerin diplomatik olarak nasıl çerçevelendiğini ve iletişim stratejilerinin nasıl yapılandığını göstermeye yönelik bir yaklaşım sunmaktadır.

Araştırma soruları: Araştırma kapsamında yanıt aranacak sorular şu şekilde aktarılmaktadır:

- İsveç'in NATO'ya üyelik sürecinde, NATO'nun Türkiye'nin stratejik rolüne yönelik açıklamaları var mıdır?
- İsveç'in NATO'ya üyelik sürecinde, NATO'nun Türkiye ile ilgili yaptığı açıklamaların içeriği nelerdir?
- İsveç'in NATO'ya üyelik sürecinde, NATO'nun Türkiye ile ilgili yaptığı açıklamalarda kullanılan temalar nelerdir?

Araştırmanın Yöntemi: Akademik çalışmalarda elde edilen verilerin analizi için çok farklı analiz yöntemleri kullanılmaktadır. Özellikle sosyal bilimlerde içerik analizinin kullanımı oldukça yaygındır. Kerlinger içerik analizini insan davranışlarını çözümüleme tekniği olarak belirtmektedir. Davranışları doğrudan gözlemlemek yerine çözümleyerek veri elde edilmesinin daha doğru bir yöntem olduğunu ifade etmektedir (Kerlinger, 1964, s. 544). Geray (2014) ise içerik analizini “iletişimin açık içeriğinin nicel betimlemesi için kullanılan sistematik ve nesnel bir araştırma tekniği” olarak aktarmaktadır. Başka bir tanımda ise içerik analizi, “metin içinde tanımlanan belirli karakterlerden sistematik ve tarafsız sonuçlar çıkarmak için kullanılan bir araştırma tekniği” olarak tanımlamaktadır (Stone vd., 1966, s. 213).

Araştırmanın Kapsamı: Bu çalışma İsveç'in NATO'ya üye olmak için başvuruda bulunduğu 18 Mayıs 2022 tarihi ile başvurusunun kabul edildiği 7 Mart 2024 tarihini kapsamaktadır.

Araştırmanın Örneklemi: NATO'nun resmî web sitesinde #Turkey ve #Sweden etiketleri kullanarak yapılan doküman analizinde 31 adet açıklamaya ulaşılmıştır. Bu kapsamda İsveç'in NATO'ya üyelik sürecinde Türkiye'nin tutumu ve imajını konu alan bu açıklamalar araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Bahsi geçen 31 açıklama NATO'nun gözünden

Türkiye imajını yansıttığı ve ele aldığı için Türkiye'nin örgüt imajının belirlenmesi açısından önem arz etmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi: Çalışmanın verileri NATO'nun resmî web sitesi olan <https://www.nato.int/> sayfasından doküman analizi ve arşiv taraması metodu kullanılarak toplanmıştır. Veriler toplanırken İsveç'in NATO üyeliği için başvuruda bulunduğu ilk tarih olan 18 Mayıs 2022 ile başvurusunun kabul edildiği 7 Mart 2024 tarihleri dikkate alınmıştır. NATO'nun resmî web sitesinde içeriklere #Turkey ve #Sweden etiketleri kullanılarak ulaşılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir.

BULGULAR

Analize İsveç'in NATO'ya üyelik sürecinde NATO'nun Türkiye'nin tutumunu konu alan 31 adet açıklamanın çözümlenmesi ile başlanmıştır.

Tablo 2. NATO'nun Açıklamalarında Türkiye'yi Konu Alan Haberlerin İçeriği ve Sayısal Verileri

Açıklamaların İçeriği				Toplam Sayısı	Yüzdesi
İsveç ve Finlandiya'nın NATO Üyelik Süreci	Türkiye'nin Meşru Güvenlik Endişeleri		7	20	%65
	Üçlü Muhtıra Süreci		5		
	İsveç ve Finlandiya'nın Türkiye ile İş Birliği		8		
Türkiye'nin NATO'ya Yaptığı Katkıları	Savunma ve Güvenlik Politikalarındaki Rolü		4	6	%20
	Terörle Mücadeledeki İş Birliği		2		
Jeopolitik Rol ve Barış Süreçleri	Ukrayna Tahıl Girişimi ve Arabuluculuk		3	5	%15
	Karadeniz ve Baltık Stratejisi		2		

İsveç'in NATO'ya üyelik sürecinde Türkiye'nin tutumunu konu alan 31 adet açıklama 3 kategoride ele alınmıştır.

1. İsveç ile Finlandiya'nın NATO'ya üyelik süreci ilk kategoriyi oluşturmaktadır. Her iki ülkenin de yakın zaman diliminde NATO'ya üyelik başvurusunda bulunmasından dolayı yapılan açıklamalarda İsveç ve Finlandiya ismi sıkça yan yana görülmektedir. Konu ile ilgili yapılan açıklamalar içerik olarak; Türkiye'nin Güvenlik Endişeleri, Üçlü Muhtıra Süreci, İsveç ve Finlandiya'nın Türkiye ile İş Birliği'ne odaklanmaktadır. Buna göre;
 - a) İsveç ve Finlandiya'nın Üyelik Süreçlerinde ilk olarak Türkiye'nin meşru güvenlik endişelerinin nasıl ele alındığına 7 açıklama ile vurgu yapılmaktadır. Türkiye'nin

NATO tarafından meşru kabul edilen güvenlik endişesine karşın PKK ve terörle mücadele bağlamında, İsveç ve Finlandiya'nın attığı adımların değerlendirilmesi, İsveç'in anayasa değişikliği, terörle mücadele yasaları, silah ihracat kısıtlamalarının kaldırılması gibi içeriklere değinilmiştir.

- b) İkinci olarak Üçlü Muhtıra Sürecinde Türkiye, İsveç ve Finlandiya arasında imzalanan mutabakatın uygulanmasına dair 5 açıklama bulunmaktadır. İmzalanan muhtıra ile Türkiye, İsveç ve Finlandiya arasında diplomatik bir çözüm arayışına başvurulmuştur.
 - c) Son olarak İsveç ve Finlandiya'nın Türkiye ile İş Birliği kapsamında 8 açıklama bulunmaktadır. Bu açıklamalarda çoğunlukla İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliği için Türkiye'nin taleplerine uyum sağlaması, Türkiye'nin endişelerini gidermek için İsveç'te yapılan yasal düzenlemeler ve diyalog toplantıları ele almaktadır.
2. Türkiye'nin NATO'ya yaptığı katkılara yönelik açıklamalar ikinci kategoriye oluşturmaktadır. NATO bu süreçte, Türkiye'ye özellikle savunma ve güvenlik politikalarındaki katkılarından ve terörle mücadeledeki iş birliğinden dolayı minnetini ifade eden 6 açıklama paylaşmıştır.
 3. Üçüncü kategori Türkiye'nin stratejik konumu ve barış süreçlerindeki rolüne vurgu yapmaktadır. Türkiye'nin, Ukrayna tahıl anlaşmasında oynadığı rol ve arabuluculuk çabaları ile Karadeniz ve Baltık da caydırıcılık ve savunma mekanizmalarına katkısı ile ilgili toplam 5 açıklamaya yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere NATO bu süreçte 20 açıklama ile İsveç ve Finlandiya'nın üyelik süreci ile ilgili Türkiye'nin endişelerine yoğun olarak yer verilmiştir. İkinci olarak Türkiye'nin NATO'ya yaptığı katılar ve son olarak Türkiye'nin jeopolitik rolü ve süreçlerdeki konumu ile ilgili açıklamalarda bulunulmuştur.

Analizin ikinci aşamasında NATO'nun Türkiye'ye dair açıklamaları temalara ayrılmıştır. Buna göre yapılan açıklamaların şu temalar etrafında yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Tablo 3. NATO Açıklamalarında Türkiye'nin Tutumunu Konu Alan Temalar

TEMALAR	AÇIKLAMALAR
Meşru Güvenlik Endişeleri	NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Türkiye'nin terörle mücadele ve güvenlik kaygılarının "meşru" olduğunu birçok kez vurgulamıştır.
Terörle Mücadelede Talepler	Türkiye'nin PKK ve FETÖ gibi terör örgütleri konusundaki ısrarcı tutumu, İsveç'in anayasa değişiklikleri ve yeni yasal düzenlemeler yapmasını sağlamıştır.
Veto Gücü	Türkiye, İsveç'in üyeliğini veto etmiştir. Özellikle Madrid'deki Üçlü Muhtıra, Türkiye'nin taleplerinin dikkate alınması sağlamıştır.

Üçlü Muhtıra ve Mekanizmalar	Türkiye, Finlandiya ve İsveç ile bir Üçlü Muhtıra imzalayarak diplomatik bir çözüm arayışında yapıcı bir rol üstlenmiştir. Ayrıca terörle mücadele ve savunma konusunda iş birliğini artırmak için mekanizmalar kurulmuştur.
------------------------------	--

NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, yaptığı açıklamalarda Türkiye'nin terörle mücadele ve güvenlik kaygılarının “meşru” olduğunu birçok kez vurgulamıştır. Bu, Türkiye'nin NATO içerisindeki stratejik pozisyonunu güçlendiren bir imaj yaratmaktadır.

Türkiye'nin PKK ve FETÖ gibi terör örgütleri konusundaki ısrarcı tutumu, İsveç'in anayasa değişiklikleri ve yeni yasal düzenlemeler yapmasını sağlamıştır. Bu durum Türkiye'nin NATO'da dikkate değer etkili bir müttefik olduğunu göstermektedir.

Türkiye'nin İsveç'in üyeliğini veto etmesi NATO içindeki stratejik önemini ve karar alma mekanizmasındaki gücünü ortaya koymuştur.

Türkiye'nin Finlandiya ve İsveç ile Üçlü Muhtıra imzalaması diplomatik bir çözüm arayışında yapıcı bir rol üstlendiğini göstermektedir.

Analizin son aşamasında Türkiye'nin NATO nezdinde sahip olduğu imajlara yer verilmiştir. İmaj kavram itibarı ile olumlu ve olumsuz şekilde yansımalarla sahiptir. Buna göre NATO'nun açıklamalarında Türkiye'nin örgüt içindeki imajına yönelik olumlu ve olumsuz imaj algıları şu şekilde aktarılmaktadır:

Tablo 4. NATO'da Türkiye'nin Tutumuna Yönelik Algılanan Olumlu – Olumsuz İmaj Yansımaları

Algılanan Olumlu İmaj	Algılanan Olumsuz İmaj
- Türkiye'nin İsveç'in üyelik süreçlerinde ülke menfaatini ve çıkarlarını savunucu rolü örgüt içerisinde güçlü müzakere pozisyonuna vurgu yapmaktadır. - İsveç ve Finlandiya ile ilgili karar alma mekanizmalarındaki tutumu güçlü bir kamu diplomasisi yönetimine vurgu yapmaktadır. - NATO'nun Türkiye'nin taleplerine yönelik tutumu ve arabuluculuk işlevi Türkiye'nin NATO içerisinde güçlü bir müttefik olduğunu göstermektedir.	- Türkiye'nin İsveç ve Finlandiya'nın üyelik süreçlerini yavaşlatması, bazı müttefiklerce “engel çıkaran bir aktör” olarak algılanmasına neden olabilir. - Türkiye'de İsveç ve Finlandiya ile ilgili geçmişte yaşadığı diplomatik olaylar ülke gündeminde muhalif düşüncelere yol açabilir.

SONUÇ

Bu araştırmada İsveç'in NATO üyelik sürecinde Türkiye'nin sergilediği tutumun NATO içerisindeki imajına etkisi incelenmiştir. NATO'nun resmî açıklamalarından elde edilen bulgular içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Buna göre veriler açıklamaların içeriği, yansıttığı temalar ve algılanan imajlar dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Yapılan araştırmada öne çıkan sonuçlar şu şekilde özetlenebilmektedir:

NATO yapmış olduğu açıklamalarda İsveç'in üyelik statüsünü elde ettiği takdirde Türkiye'nin terörle mücadele ve güvenlik endişelerini dile getirmesini “meşru” bir tepki olarak nitelendirmiştir. Öte yandan NATO Türkiye'nin endişelerini değerlendirdiği birçok açıklama yaparak konunun önemine defalarca vurgu yapmıştır. Bu durum Türkiye'nin örgüt içindeki güçlü pozisyonuna vurgu yapmaktadır. Çünkü Türkiye, İsveç'in NATO'ya üyelik sürecindeki karar alma mekanizmalarında etkili bir tutum sergilemiş ve talepleri karşılanana kadar süreci yavaşlatmıştır. Bu tutumu ile Türkiye ulusal güvenlik konularında meşru endişeler taşıyan stratejik ve güçlü bir müttefik imajı çizmiştir. İsveç'in Türkiye'nin endişelerine karşı özellikle PKK ve diğer terör örgütleriyle mücadelede iş birliği teklif etmesi, anayasa değişikliği ile yeni yasal düzenlemeler yapması bu düşüncenin doğruluğunu pekiştirmektedir.

Türkiye'nin NATO içerisinde aktif ve etkili bir diplomasi yürüttüğünü söylemek yanlış olmayacaktır. Çünkü Türkiye'nin yaklaşımı NATO'daki pozisyonu göz önüne alındığında örgütün genel stratejik hedefleri ile ulusal çıkarlar arasında bir denge kurma çabasını yansıtmaktadır. Dinamik ve değişken bir yapı ile ilerleyen Türkiye'nin bu bağlamdaki tutumu, istek ve beklentilerinin NATO nezdinde destek bulduğunu ve örgüt içindeki güçlü pozisyonunu teyit etmektedir. Özellikle NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg'in Türkiye'nin terörle mücadele ve güvenlik politikalarına yönelik endişelerini konu alan açıklamaları Türkiye'nin örgüt içerisinde dikkate değer bir konumda olduğunu göstermektedir.

Türkiye'nin jeopolitik konumu ve barış süreçlerindeki rolü de NATO açıklamalarında sık sık ön plana çıkmaktadır. Türkiye bu yönü ile NATO için “stratejik bir köprü” olarak değerlendirilmektedir. Özellikle Türkiye'nin coğrafi konumu, NATO'nun doğu ve güney kanadındaki güvenlik politikalarının gerçekleştirilmesi için önemlidir. Karadeniz'den Akdeniz'e uzanan bir bölgeye sahip olması Türkiye'yi NATO için stratejik bir üs ve transit geçiş noktası yapmaktadır. Yakın dönemde yaşanan Ukrayna'daki savaş ve Rusya'nın genişleme politikaları için alınacak önlemler konusunda Türkiye'nin jeopolitik önemi bir kez daha ön plana çıkmıştır.

Yapılan çalışmada Türkiye'nin güçlü bir müttefik imajının yanı sıra İsveç ve Finlandiya'nın üyelik süreçlerini yavaşlatması, bazı müttefikler tarafından “engel çıkaran bir aktör” olarak algılanmasına neden olabileceği düşünülmektedir. Yani Türkiye'nin NATO içindeki rolünün iki boyutlu bir imaja işaret ettiğini söylemek mümkündür. Her ne kadar bu algı NATO'nun içerisindeki Türkiye imajını olumsuz etkilese de bu durum Türkiye'nin kendi ulusal çıkarlarını ön planda tutma ve NATO içerisindeki pozisyonunu güçlendirme çabası olarak da yorumlanabilir.

Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse araştırmaya konu olan NATO söylemleri, Türkiye'nin üyelik sürecindeki kritik rolü, barış süreçlerindeki arabuluculuk çabaları ve girişimleri ile ilişkilendirmiştir. Ayrıca Türkiye'nin NATO'ya üye olarak başvuruda bulunan ülkeleri veto etme gücünü kullandığında bu duruşun NATO tarafından dikkate alındığı belirlenmiştir. Bu durum, Türkiye'nin NATO ile ilişkilerinde gelecekte de kritik bir rol oynayacağını ve örgütün genişleme ve güvenlik politikalarında belirleyici bir aktör olmaya devam edeceğini göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Alberque, W., & Schreer, B. (2022). Finland, Sweden and NATO membership. *Survival*, 64(3), 67-72.
- Armaoğlu, F. (1999). *20'inci yüzyıl siyasi tarihi (1914-1995)* (Genişletilmiş 11b). Alkım Yayınevi.
- Akkaya, B. (2012). Türkiye'nin NATO üyeliği ve Kore savaşı. *Akademik Bakış Dergisi*, (28).
- Bülbül, A. R. (2004). *Halkla ilişkiler*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Carroll, C. E. (2008). Organizational image. In W. Donsbach (Eds). *The International Encyclopedia of Communication*. John Wiley & Sons.
- Collins, B. J. (2011). *NATO: A guide to the issues*. ABC-CLIO.
- Çakır, O. D., & Chasnouski M. E. (2020). Turkey in NATO: an extraordinary position. *Journal of the Belarusian State University. International*. 2. 62-70.
- Dichter, E. (1985). What's in an image. *The Journal of Consumer Marketing*. 2. 75-79.
- Diriöz, A. O. (2015). *Turkey and NATO*. In Turkish Foreign Policy in the New Millennium. Peter Lang AG.
- Doğan, N. (2005). NATO'nun örgütsel değişimi, 1946-1999: Kuzey atlantik ittifakından avrupa-atlantik güvenlik örgütüne. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. 60(03), 69-108.
- Dowling, G.R. (1986). Managing your corporate image. *Industrial Marketing Management*. 15(2).109-115.

- Efe, İ. (2019). NATO'ya üyelik sürecinde Türkiye-ABD ilişkileri ve Türk kamuoyundaki akisleri. *History Studies* (13094688), 11(2).
- Erdem, Ş. C. (2018). Türkiye'nin NATO'ya girişi ve basındaki yankıları. I. Uluslararası Türk Kültürü ve Tarihi Sempozyumu. (19-20-21 Nisan 2018 Bildiri Kitabı). Yeditepe Üniversitesi.
- Ertuğral, Y. (2022). İsveç ve Finlandiya krizinin gölgesinde NATO zirvesine doğru Prof. Dr. Özgür ÜNAL ERIŞ ile söyleşi. *EURO Politika*. (14), 7-16.
- Geray, H. (2014). *Toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş(1b)*. Umuttepe Yayınları.
- Gönül, V. (2010). Turkey-NATO relations and NATO's new strategic concept. *Turkish Policy Quarterly*. 9 (1), 15-21.
- Gray, E. R., & Balmer, J. M. (1998). Managing corporate image and corporate reputation. *Long Range Planning*. 31(5), 695-702.
- Harris, L., & Cronin, V. (1979). A rules-based model for the analysis and evaluation of organizational communication. *Communication Quarterly*. 27 (1), 12-28.
- Kennedy, P. (1994). *Büyük güçlerin yükseliş ve çöküşleri* (B. Karanakçı, çev.). Türk İş Bankası Kültür Yayınları.
- Kennedy, S. H. (1977). Nurturing corporate images. *European Journal of Marketing*. 11(3), 119-164.
- Kerlinger, F. N. (1964). *Foundations of behavioral research: educational and psychological inquiry*. Holt.
- Kotler, P., & Andreasen, A. (2008). *Positioning the organization: strategic marketing for nonprofit organizations*. New Jersey: Editorial Prentice-Hall.
- Lievens, F. (2017). Organizational image/reputation. In S. Rogelberg and C.L. Reeve (Eds.) *The the encyclopedia of industrial and organizational psychology* (pp. 1116-1118), 2nd edition. Thousands Oaks, CA: Sage.
- NATO. (1998). *The NATO handbook*. NATO Office of Information and Press.
- NATO. (2024, 9 Temmuz) Yirmi birinci yüzyılda NATO. https://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_publications/20120117_21st_tur.pdf
- NATO. (2024, 10 Aralık). NATO official website. <https://www.nato.int/>.
- Oğuzlu, T. (2013). Türkiye ve NATO. *Adam Academy Journal of Social Sciences*. 3(1).
- Peksarı, D. G. (2007). *NATO'nun değişen konsepti*. Asil Yayınları.
- Riordan, C. M., Gatewood, R. D., & Bill, J. B. (1997). Corporate image: Employee reactions and implications for managing corporate social performance. *Journal of Business Ethics*. 16, 401-412.
- Sander, O. (1984). *Siyasi tarih*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Sander, O. (1996). *Siyasi tarih 1918-1994*. İmge Kitabevi Yayınları.

- Stone P. J., Dunphy, D. C., Marshall S. S., & Ogilvie D. M. (1966). *The general inquirer: a computer approach to content analysis*. The M.I.T. Press.
- Torlak, P. (2022). İsveç ve Finlandiya krizinin gölgesinde NATO zirvesine doğru. *EURO Politika*. 14, 26 – 30.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2023, 11 Ekim). <https://sozluk.gov.tr/>.
- Tüter, M. (2015). Türk-Amerikan ilişkilerinin kökenleri. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 34(2), 153-176.
- Uçarol, R. (1995). *Siyasi tarih, 1789-1994*. Filiz Kitabevi.
- Worcester, R. (2009). Reflections on corporate reputations. *Management Decision*. 47(4), 573.
- Williams, S. L., & Moffitt, M. A. (1997). Corporate image as an impression formation process: prioritizing personal, organizational, and environmental audience factors. *Journal of Public Relations Research*. 9(4), 237-258.
- Yiğittepe, L. (2017). NATO'nun güvenlik algılaması ve Türkiye tartışmaları. *International Journal of Academic Value Studies*. 3, (9).
- Yüceer, S. (2002). Tarihsel perspektif içinde Türkiye'nin NATO'ya girişi ve meclisteki yankıları. *Atatürkçü Bakış*. 1(1), 71-89.